

VIRUS KLOPNEGA MENINGOENCEFALITISA (KME) V ŽIVILIH

KME je bolezen, ki se večinoma prenaša z vbodom okuženega klopa, izjemoma pa lahko tudi z uživanjem nepasteriziranega mleka in mlečnih izdelkov okuženih živali.

Povzročitelj

Povzročitelj KME je virus klopnega meningoencefalitisa, ki pri človeku povzroča obolenje osrednjega živčevja. V naravi kroži virus med klopi, ki so glavni prenašalci virusa, in gozdnimi sesalci, ki so glavni gostitelji virusa. Poznamo 2 podtipa virusa KME, ki pri človeku povzročata okužbo osrednjega živčevja:

- virus centralnoevropskega encefalitisa;
- virus ruskega pomladno-poletnega encefalitisa.

Virus je proti zunanjim vplivom dobro odporen. V toplotno neobdelanem mleku lahko preživi več mesecev (1).

V Sloveniji so bili ugotovljeni trije potrjeni primeri klopnega meningoencefalitisa pri ljudeh, ki so uživali nepasterizirano kozje mleko, v letu 2012 (2).

Tvegana živila

Neprekuhanano ali nepasterizirano mleko-ovčje, kozje, kravje-(1,3) ter mlečni izdelki iz neprekuhanega ali nepasteriziranega mleka (1).

Prenos okužbe

Človek se okuži na več načinov (1):

- najpogosteje z vbodom odraslega okuženega klopa ali katere izmed njegovih razvojnih oblik;
- lahko tudi z uživanjem mleka okuženih živali (ovčjega, kozjega, kravjega) in mlečnih izdelkov iz neprekuhanega ali nepasteriziranega mleka;
- možna je tudi laboratorijska okužba.

Potek okužbe

Inkubacija (čas od okužbe do pojava bolezenskih znakov) traja pri klopnemu meningoencefalitisu običajno sedem do 14 dni (4).

Pri 75% obolelih poteka bolezen v dveh fazah.

Prvo obdobje bolezní traja en do osem dni. Izraža se z neznačilnimi simptomi in bolezenskimi znaki, kot so slabo počutje, bolečine v mišicah, glavobol, vročina, možni so lahni prehladni znaki in bolečine v trebuhu, bruhanje ter driska.

Prosto obdobje, oziroma obdobje brez simptomov in znakov bolezní, traja en do 20 dni.

Drugo obdobje bolezní se kaže z znaki prizadetosti osrednjega živčevja. Klinične oblike so odvisne od stopnje in lokalizacije prizadetosti osrednjega živčevja (znaki prizadetosti možganskih ovojnic in/ali možganov oz. hrbteničnih živcev). Poleg visoke vročine, glavobola in bruhanja, se lahko javljajo motnje zavesti, govora, vedenjske motnje, ohromitve.

Lahko pušča trajne posledice. Smrtnost je pri odraslih ena do dva odstotka, pri otrocih je majhna (1).

Dokument:	Virus klopnega meningoencefalitisa (KME) v živilih
Pripravila:	Delovna skupina za pripravo higienskih stališč za varnost živil, NIJZ-Center za zdravstveno ekologijo
Verzija: 4.8.2015	

Ranljive skupine

Ljudje, ki uživajo toplotno neobdelano mleko in mlečne izdelke.

Preprečevanje okužb z živili

Okužbo preprečujemo z uživanjem toplotno pravilno obdelanega mleka in mlečnih izdelkov (1).

Viri:

1. Marolt-Gomišček M., Radšel-Medvešček A. Infekcijske bolezni, Ljubljana, Tangram 2002: 387-391.

2. Nacionalni inštitut za javno zdravje. Center za nalezljive bolezni. Spremljanje nalezljivih bolezni v Sloveniji v letu 2013. Pridobljeno 27.7.2015 s spletne strani:

http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/epidemilosko_spremljanje_nalezljivih_bolezni_2013.pdf

3. Center for Disease Control and Prevention. Tick-borne Encephalitis. Pridobljeno 27.7.2015 s spletne strani:

<http://www.cdc.gov/vhf/tbe/transmission/index.html>

4. Chin J. Control of Communicable Diseases Manual. APHA 2000: 43-44.

Dokument:	Virus klopnega meningoencefalitisa (KME) v živilih
Pripravila:	Delovna skupina za pripravo higienskih stališč za varnost živil, NIJZ-Center za zdravstveno ekologijo
Verzija: 4.8.2015	